

■ Током једног дана запослени Службе антикорозивне заштите у оквиру својих активности просечно искористе око 100 килограма фарбе да би рударске машине у „Колубари“ биле заштићене од спољних фактора

Садржај

из епс групе

06

Са Сајма енергетике
**ЕПС – највећи инвеститор
у екологију**

актуелно

09

Реализација „зеленог“ пројекта
у завршним фазама
Угаљ доказаног квалитета

10

Завршне припреме
за отварање копа „Радљево“
Ускоро први кубаци откривке

11

Представљамо ауторе
Елабората транспорта рударске опреме
Пројекат као изазов

15

У посети Служби
антикорозивне заштите „Метала“
Раде пуном паром

16

Безбедност и здравље на раду
у погонима ОЦ „Прерада“
Значај превентиве

17

Прича о псу који жури „газове“
**Авлијанер
с педигреом**

локални мозаик

18

Отворено ванболничко
породилиште у Лазаревцу
За бољу здравствену заштиту жена

20

Одржан 31. међународни
фестивал хумора за децу
„Златно Гашино перо“ Виолети Јовић

04

Одржана стручна конференција у РБ „Колубара“

Коп „Радљево“ почиње са радом

08

Одлични производни резултати на
коповима „Колубаре“

Више угља него прошле године

12

Како су путовале
машине од 1.000 тона

За Колубарце нема препрека

импресум

ЕНЕРГИЈА
КОЛУБАРА

ИЗДАВАЧ: ЈАВНО ПРЕДУЗЕЋЕ ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ.
ЧАСОПИС ИЗЛАЗИ МЕСЕЧНО

В. Д. ДИРЕКТОРА: Милорад Грчић, ДИРЕКТОР СЕКТОРА ЗА ОДНОСЕ С ЈАВНОШЋУ: Звездана Јовановић Поповић, РУКОВОДИЛАЦ ОДЕЉЕЊА ЗА ИНФОРМИСАЊЕ И ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ УРЕДНИК: Наталија Живковић, ТЕХНИЧКИ УРЕДНИК: Милош Павловић, ФОТО-РЕПОРТЕРИ: Александар Рашин и Милан Цвијетић, АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ: Карађорђева 37, 11550 Лазаревац, ТЕЛЕФОНИ: 011 785 5086, 785 5089, Е-МАИЛ: redakcija@rbkolubara.rs, WEB SITE: www.rbkolubara.rs, НАСЛОВНА СТРАНА: Игор Радосављевић, ЛОГОТИП: Милош Павловић, ШТАМПА: ЈП „Службени гласник“ Београд, ТИРАЖ: 3.500, ПРВИ БРОЈ ЛИСТА РУДАРСКОГ БАСЕНА „КОЛУБАРА“, ПОД НАЗИВОМ „КОЛУБАРА“, ИЗАШАО ЈЕ ИЗ ШТАМПЕ 24. СЕПТЕМБРА 1960. ГОДИНЕ, ОД 15. НОВЕМБРА 2017. НОСИ НАЗИВ „ЕПС ЕНЕРГИЈА КОЛУБАРА“

На трећој у низу стручних конференција истакнута важност РБ „Колубара“ за сигуран рад српске електропривреде. Улагања у побољшање заштите животне средине приоритет су компаније. Будућност „Колубаре“ у постојећим и инвестиционим коповима – Пољу „Е“ и ПК „Радљево“

Коп „Радљево“ почиње са радом

уложено око милијарду евра у наредним годинама – рекао је Грчић.

Од угља из Рударског басена „Колубара“ произведе се 52 одсто укупне електричне енергије у Србији, а залихе угља у „Колубари“ су минимум 2,1 милијарди тона. РБ „Колубара“ годишње обезбеди око 30 милиона тона угља, а да би се, како је објаснио Грчић, одржала та производња, нису довољне само бројке које показују тону произведеног угља, него је неопходно бринути и о заштити животне средине. Он је објаснио да је неопходно унапредити сваки производни систем у складу са најмодернијим рудницима у Западној Европи.

– Зато је при крају реализација „зеленог пројекта“ или оно што зовемо управљање квалитетом угља. „Зелени пројекат“ у Колубари почиње да функционише у децембру са половином капацитета, док ће током 2020. прорадити пуним, максималним капацитетом. Површински копови су жив систем и стално се померају, а само њихово померање подразумева читав низ компликованих и скупих радњи, попут измештања делова река, измештање пруге, саобраћајница и других објеката – рекао је Грчић.

Грчић очекује да ће радови на покретању наставку градње ТЕ „Колубара Б“ у Каленићу почети 2020. године, док је за ТЕ у Великим Црљенима рекао да се мора „скинути“ са мреже, али да се тај стари објекат у Великим Црљенима неће уклањати док се не изгради нови у Каленићу.

Директор за производњу угља РБ „Колубара“ Милан Мишковић рекао је да се велика пажња посвећује заштити животне средине.

– „Колубара“ има за сада четири површинска копа – Поље „Б/Ц“, Поље „Д“, „Тамнава-Западно поље“ и Поље „Г“, а

Нови коп „Радљево“ о коме се прича годинама званично отварамо – рекао је Милорад Грчић, в. д. директора „Електропривреде Србије“, на трећој стручној конференцији „Инвестиције и заштита животне средине – приоритети ЈП ЕПС“, која је одржана 18. октобра у Рударском басену „Колубара“.

Грчић је нагласио да коп „Радљево“, као и постојећи коп Поље „Е“, гарантују будућност и одрживост „Колубаре“, а самим тим и будућност ЕПС-а, уз унапређење сваког производног система у циљу заштите животне средине.

– Коп „Радљево“, са својих испитаних и сигурних залиха од око 350 милиона тона угља, спреман је за отварање. На Пољу „Е“ већ је почело ископавање и у тај коп биће

Улагања у копове

Мишковић је нагласио да су укупна улагања у геолошка истраживања за Поље „Е“ 13,5 милиона, а за коп „Радљево“ 15 милиона евра. Према документацији на Пољу „Е“ има 425 милиона тона геолошких и 329 милиона тона билансних резерви угља. На копу „Радљево-Север“ постоји 532 милиона тона геолошких и 395 милиона тона билансних резерви угља.

тренутно два највећа инвестициона пројекта у „Колубари“ су површински коп Поље „Е“, чија је вредност 970 милиона евра и коп „Радљево“, пројекат вредан 418 милиона евра – рекао је Мишковић.

Оба велика пројекта укључују и студије о утицају на животну средину и дефинисане мере у студији су обавезујуће. Мишковић је говорио и о активностима Службе за заштиту животне средине за површинске копове и истакао актуелне послове.

– У току је акредитација лабораторије за мерење квалитета ваздуха и мерење буке у животnoj средини која ће, у складу са законом, моћи да врши испитивања за све огранке ЈП ЕПС. Такође, очекује се почетак рада постројења за пречишћавање санитарно-фекалних отпадних вода у свим рударским насељима копова РБ „Колубара“ – објаснио је Мишковић и најавио пројекте реконструкције атмосферске канализације и почетак рада постројења за пречишћавање санитарно-фекалних отпадних вода у целокупном комплексу „Тамнаве“ и постављање система за обарање прашине аеросолном водом на ивици ПК „Поље Ц“, према насељу Барошевац.

Три групе пројеката

Анализирајући актуелне пројекте у РБ „Колубара“, Љушић је објаснио да су подељени у три групе: инвестициони пројекти са основним циљем заштите животне средине, инвестициони пројекти са циљем унапређења производње и улагање у рекултивацију терена.

Новица Љушић, помоћник директора за инвестиције, развој и унапређење производње у РБ „Колубара“, је нагласио да је „Колубара“ у овом тренутку велико градилиште. У првој групи су следећи пројекти: пројекат унапређења животне средине у колубарском угљеном басену, котларница са подстаницом индустријских и инфраструктурних објеката за потребе Поља „Е“, систем даљинског грејања у Барошевцу, постројење за пречишћавање отпадних вода (ППОВ), реконструкција електрофилтера на Топлани, систем за континуални мониторинг емисије загађујућих материја у ваздуху, постројење за третман отпадних вода на ТО „Прерада“.

– Пројекат унапређења животне средине у Колубарском угљеном басену је и пројекат са циљем унапређења производње. Уз њега су актуелни и пројекти набавке транспортера Б-1600 и једне расподелне станице MPC-1800, измештање дела Ибарске магистрале, извођење радова на измештању и регулацији реке Пештан I фаза и изградња пута Барошевац – Медошевац – Вреоци, израда техничке документације за објекте регулације реке Пештан II фаза, и контроле отицања поплавних вода, као и изградња индустријских и инфраструктурних објеката за Поље „Е“ у Барошевцу – рекао је Љушић.

Улагања у рекултивацију терена подразумевају техничку и биолошку рекултивацију. У оквиру биолошке рекултивације ради се пољопривредна и шумска рекултивација. Љушић је нагласио да се на „Колубариним“ рекултивисаним површинама узгајају јабуке, пшеница, кукуруз и сунцокрет.

Срдан Димитријевић, директор „Гоша Фом“, истакао је да та компанија сарађује са ЕПС-ом више од 60 година и да заједно раде на унапређењу опреме и увођењу нових технологија у производњу.

Милан Ђорђевић, председник Синдиката радника ЕПС, рекао је да се много тога променило на боље у односу на ранији период када је реч о заштити животне средине и да су велики потенцијали „Колубаре“. Он је позвао оне који критикују ЕПС да дођу у „Колубару“ и виде под каквим тешким условима раде запослени, као и како се са малим бројем радника рекордно производи.

– „Колубара“ није више загађивач као што је некада био случај. Тај однос некада и сада значајно се мења у позитивном смислу зато што се улажу велика средства у заштиту животне средине – рекао је Ђорђевић.

Миодраг Ранковић, председник Синдикалне организације „Колубара“, је поздравио идеју о одржавању стручне конференције, која је одлична прилика да се истакне спремност ЕПС-а као највеће српске компаније да се озбиљна финансијска средства улажу у побољшање заштите животне средине, кроз бројне пројекте и активности.

– У наредном периоду нам је потребно још нове производне савремене опреме. Захваљујући разумевању и подршци директора Грчића и Владе Србије, стекли су се услови за куповину два нова производна система. Морамо наставити у том континуитету и у наредним годинама обновити рударску опрему – нагласио је Ранковић.

Р. К.

У корак са светским трендовима и са циљем да ЕПС буде и остане озбиљан конкурент и на међународном тржишту

ЕПС - највећи инвеститор у екологију

Енергетски сектор и „Електропривреда Србије“ су највећи инвеститор у пројекте заштите животне средине у Србији, а изградњом ветропарка и соларне електране ЕПС улази у нове пројекте обновљивих извора енергије, рекао је Александар Антић, министар рударства и енергетике на отварању међународних сајмова енергетике, екологије и паметних технологија у Београду, одржаним од 2. до 4. октобра.

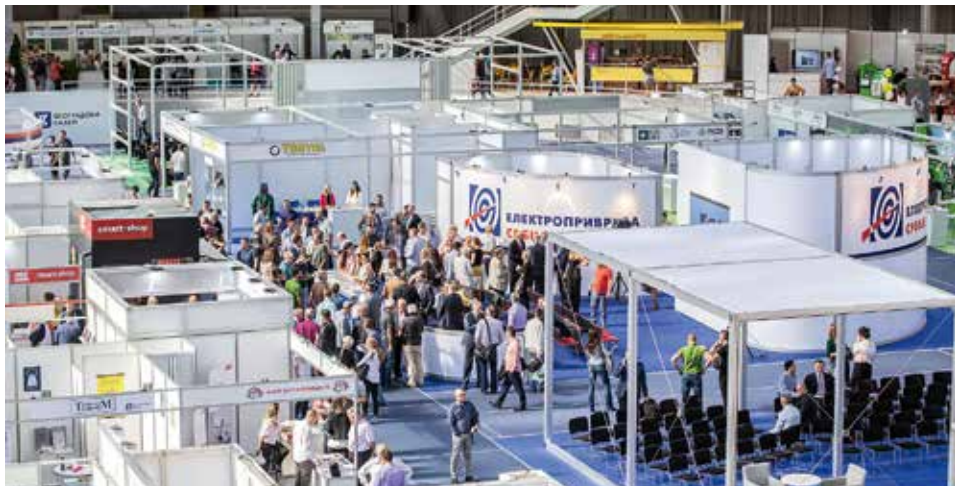
– Протеклих неколико година само ЕПС је уложио око 300 милиона евра у пројекте заштите животне средине, пре свега у решавање питања прашкастог загађења и денитрификације. Кренули смо и у одсумпоравање и у овом тренутку се реализује пројекат вредан готово 170 милиона евра у ТЕНТ А, а уговарамо финансирање сличног пројекта и за ТЕНТ Б – рекао је Антић.

Министар је истакао да ЕПС наставља крупним корацима који ће довести до тога да на свим блоковима који су планирани да наставе рад после 2023. године има електрофилтере, решену денитрификацију и решено одсумпоравање димних гасова. Он је додао да енергетски сектор заједно са ресором животне средине представља локомотиву која одрживи развој и животну средину ставља у први план и да Србија упорно ради на поправљању енергетског микса. Тако је у протеклих неколико година на мрежу прикључено око 500 мегавата нових капацитета који користе обновљиве изворе енергије.

– ЕПС као највећа енергетска компанија у региону улази у пројекте из обновљивих извора енергије. Ветропарк Костолац снаге 66 мегавата биће први ЕПС-ов велики пројекат из нових извора обновљиве енергије, а планирамо да ЕПС у наредних неколико година гради највећи соларни парк од 100 мегавата у Костолцу – рекао је Антић.

Саво Безмаревић, извршни директор за производњу електричне енергије у ЈП ЕПС, рекао је да је градња ветропарка у Костолцу пионирски подухват за ЕПС у тој области.

– Та инвестиција је вредна око 100 милиона евра и најбољи је доказ да хватамо корак са светским трендовима у намери да ЕПС буде и остане озбиљан конкурент и на међународном тржишту. Поред тога, пратећи стратешки правац Србије који је дефинисан у националним документима ЕПС планира и реализује пројекте којим ће, пре свега, унапредити квалитет ваздуха. Та улагања ЕПС-а донеће до 2025. смањење емисија сумпор-диоксида 90 одсто, азотних оксида 45 одсто и прашкастих материја 95 одсто – рекао је Безмаревић.

Наступ ЕПС-а употпунили су инжењери и стручњаци представљањем најзначајнијих пројеката компаније. О једном од њих, изградњи блока Б3 при ТЕ „Костолац Б“, говорио је Жељко Лазовић, руководилац портфолија кључних инвестиционих пројеката у Сектору за кључне инвестиционе пројекте. Блок снаге 350 MW повећаће производне капацитете ЕПС-а за око пет одсто. ЕПС ће добити модеран, високо ефикасан блок који ће испуњавати све домаће и европске еколошке критеријуме и дугорочно ће повећати сигурност српског енергетског система.

– Током извођења овог изузетно комплексног пројекта посебно смо концентрисани на три области: обезбеђивање планских докумената и израду пројектне документације, контролу квалитета у фази производње, односно уградње опреме, као и примену мера безбедности и здравља на раду и обезбеђење градилишта – истакао је Лазовић.

■ Презентације на сајму

Владимир Петровић, главни инжењер за машинску опрему ХЕ „Ђердап 1“, говорио је о завршеној ревитализацији агрегата А2 највеће српске ХЕ. Ревитализација је почела 2009. године, а радови су до сада изведени на агрегатима А6, А4, А5 и А1. Преостала је још ревитализација агрегата А3. Завршетак свих радова планиран је 2021. године.

Значајан сегмент био је посвећен и рударском сектору. Дејан Јевтић, главни инжењер за припрему инвестиција у

области производње угља, говорио је о теми „Инвестиције у производњи угља – улагање у енергетски стабилну будућност“.

– У сектор рударства у наредном периоду биће уложена знатна средства, али само планским инвестирањем можемо постићи енергетску стабилност, повећање степена енергетске ефикасности, боље искоришћење лежишта и смањење трошкова производње – истакао је Јевтић.

Главне инвестиције у рударском сектору су отварање нових и заменских капацитета попут „Радњева“ и Поља „Е“ у РБ „Колубара“ или „Западног Костолаца“, чиме се обезбеђује стабилан рад термоелектрана. ЕПС-ова улагања ће обухватити и набавку нове рударске опреме, као и модернизацију и ревитализацију постојеће опреме. Јевтић је објаснио да је изузетно значајан пројекат „Постизање енергетске ефикасности еколошким управљањем квалитетом угља у Колубарском басену“, у оквиру кога су већ у функцији нови БТО систем на Пољу „Ц“ и одлагач за међуслојну јаловину на „Тамнава-Западном пољу“. Увођење система за управљање квалитетом угља и хомогенизацију у западном делу „Колубаре“ приводи се крају.

Историју и резултате геолошких истраживања колубарског угља, насталог пре пет милиона година, представио је Богољуб Вучковић, главни инжењер-руководилац пројеката РБ „Колубара“.

О смањењу емисије азотних оксида, као најважнијем сегменту капиталног ремонта блока Б2 у ТЕ „Костолац Б“, говорио је Жељко

Илић, директор „ТЕ Костолац Б“. Он је посебно истакао да ће после завршеног ремонта блока Б2 емисије азотних оксида бити смањена испод 170 милиграма по кубном метру. Осим тога, биће повећани поузданост рада блока и његова енергетска ефикасности и продужен животни век постројења. Планирано је да блок Б2 буде синхронизован 17. децембра.

■ У складу са прописима ЕУ

За одсумпоровање димних гасова на блоковима А3-А6 у ТЕНТ А, пројекта чија је реализација увелико у току, примењује се технологија влажног кречњачког поступка, у коме се као апсорбент користи кречњак. О том пројекту говорио је Светозар Добрашиновић, водећи стручни сарадник за одржавање и реконструкцију енергетских објеката ТЕНТ.

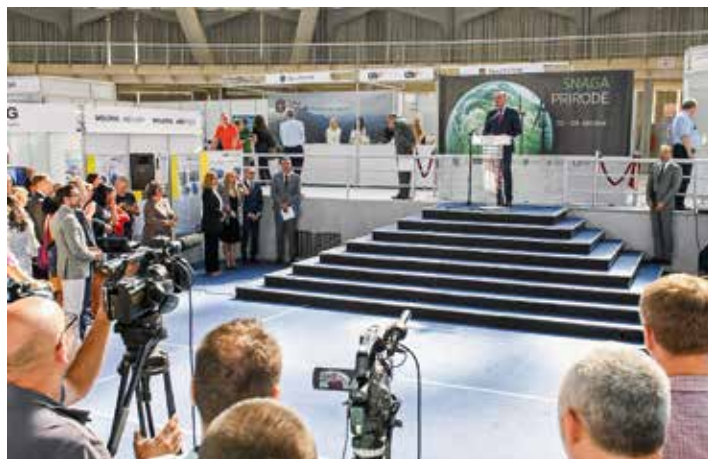
– Након изградње постројења, концентрација SO_2 на блоковима ТЕНТ А3-А6 биће испод 200 милиграма по метру кубном, а садржај прашкастих материја у димном гасу испод 20 mg/Nm^3 – рекао је Добрашиновић.

Он је истакао да се пројекат ради у две фазе. У фази 1, која је у току, добијена је грађевинска дозвола за измештање подземних инсталација и изграђен је канцеларијски простор за извођача радова и консултанта. У току је и израда техничке документације за фазу 2, током које ће бити изграђени апсорбери за блокове 3 и 4, односно 5 и 6, управна зграда, електронапајање и други објекти.

О започетом значајном инвестиционом циклусу у хидросектору ЕПС-а говорила је Љиљана Милицановић, главни руководица пројекта ревитализације ХЕ „Зворник“ у Сектору за кључне инвестиционе пројекте ЕПС-а.

– После ревитализације ХЕ „Бајина Башта“ и ХЕ „Ђердап 1“, која полако улази у завршну фазу, у току су ревитализација ХЕ „Зворник“ и ЕПС пројекат за мале ХЕ. Већ од следеће године очекује нас ревитализација РХЕ „Бајина Башта“ и ХЕ „Бистрица“ – рекла је Милицановић.

Она је објаснила да ревитализација ХЕ „Зворник“ улази у завршну фазу. Циљ је да се допринесе већој производњи електричне енергије, да се смање трошкови одржавања и да се продужи животни век ове ХЕ за

■ Александар Антић, министар енергетике, на отварању сајма

■ О изградњи блока Б3 у ТЕ „Костолац Б“ говорио је Жељко Лазовић

■ Александар Миљковић о транспорту рударских машина у РБ „Колубара“

■ Владимир Шилјут: Надзор и дијагностика кључне електроенергетске опреме

нових 40 година. Милицановић је посебно нагласила да су уведена нова конструктивна решења, којима ће бити спречено загађење Дрине у случају евентуалног процуривања турбинског уља или масти. Планирано је да радови буду завршени у фебруару 2020, а годину дана после тога и гарантни период агрегата.

Центар за надзор и дијагностику електроенергетске опреме представио је Владимир Шилјут, шеф Службе за припрему нових улагања у ТЕ, ХЕ и ОИЕ.

– Основни задатак је да током наредног периода Центар покаже своју сврсисходност, што је предуслов да би топ-менаџмент могао да донесе одлуку да се надзор и дијагностика над опремом прошире и на преостале електране, односно на опрему која до сада није обухваћена, а у даљој перспективи и на мерне трансформаторе и расклопне апаратуре у склопу електрана и у постројењима уз електране – рекао је Шилјут.

Владимир Радонић, главни инжењер за заштиту животне средине, говорио је о биомаси у оквиру презентације „Узгој енергетских засада на деградираним рудничким површинама у сврху повећања удела ОИЕ у укупној производњи“.

Транспорт рударских машина на примеру роторног багера „глодар 10“, који је са Поља „Д“ након пређене 24 километра у пратњи „бандавгена“ крајем септембра стигао на позицију будућег копа „Радљево“, представио је Александар Миљковић, инжењер Сектора за развој процеса производње угља.

Пошто је Поље „Д“ у завршној фази рада, створила се могућност да се део опреме са овог копа искључи из производње, транспортује и искористи за рад на другом копу. Пут од идеје до реализације подразумевао је добијање дозвола за прелазак преко путних и железничких деоница, коридора далековаода и осталих мрежа.

Р. Е.

Пут колоса

Најдужи транспорт рударских машина у историји ЕПС-а обухватио је избор машина, израду документације, припрему машине и трасе, као и сам транспорт. Тиме је значајно убрзано отварање ПК „Радљево“.

Тренд повећања производње угља се наставља. За првих девет и по месеци произведено око 1,1 милион тона угља више него у истом периоду претходне године

Више угља него прошле године

Од почетка године рудари сва четири активна површинска копа РБ „Колубара“ произвели су више од 23 милиона тона угља, што је око 1,1 милион тона угља или око пет одсто више него претходне године у истом временском периоду.

Остварена производња угља за протеклих девет и по месеци је и за око 450.000 тона угља више од билансом предвиђених количина, или око два одсто.

Срђан Алимпијевић, директор ОЦ „Површински копови“, истиче да је изузетно задовољан резултатима који су остварени. Наводи да је тренутно акценат у производном ланцу на повећању откопавања откривке на коповима.

Захваљујући доброј и правовременој организацији, великом искуству запослених и њиховом преданом раду, наставља се тренд добрих производних резултата колубарских копова. Стабилна и континуирана производња активних површинских копова је основа сигурне производње електричне енергије у термосектору.

Годишњи инвестициони ремонти су завршени на свим угљеним системима колубарских копова, као и у погону Дробилане, у складу са планираном динамиком и роковима.

Квалитетно урађени ремонти су предуслов доброг рада производне опреме, посебно

током зимског периода, а за продуктивност производње једнако је важан и сегмент редовног и квалитетног текућег одржавања опреме.

Необично добри временски услови за јесењи период погодују активностима за завршетак годишњих инвестиционих оправки производних система за откопавање откривке, као и припремама за улазак у зимски период.

Уз редовне активности везане за планирање развоја производње на активним коповима, упоредо се ради и на отварању заменских копова.

Тренутно је у највећем ЕПС-овом огранку актуелно неколико инвестиционих пројеката са циљем унапређења производног процеса РБ „Колубара“ кроз проширење постојећих и отварање заменских површинских копова.

Према Алимпијевићевим речима, транспорт комплетног производног система са ПК Поље „Д“ до радне позиције на копу „Радљево“ завршен је успешно захваљујући великом залагању свих запослених.

– На овом послу су биле ангажоване све службе у „Колубари“. За похвалу је ангажовање запослених из „Површинских копова“, Сектора инвестиција, „Метала“ и „Пројекта“, који су успешно припремили и реализовали овај обиман и изузетан подухват – рекао је Алимпијевић и истакао да су у току функционалне пробе система и да се покретање производње откривке на ПК „Радљево“ очекује ускоро.

Пројекат измештања дела Ибарске магистрале за потребе проширења површинског копа Поље „Г“ такође је у завршници. Магистрала се измешта у дужини од 7.247 метара. Пут се помера у простор ка пруги Београд–Бар, па ће нова траса магистрале бити уз пругу. Према пројекту, планирано је да радови буду завршени у последњем месецу текуће године.

За потребе отварања Поља „Е“, заменског капацитета Поља „Д“, чији се експлоатациони век ускоро завршава, у току је пројекат измештања дела реке Пештан, дела локалног пута Барошевац–Зеоке–Медошевац и пратеће инфраструктуре. Према пројекту, измешта се 3,6 километара реке Пештан низводно од Барошевца и 5,1 километар локалног пута на територијама катастарских општина Барошевац и Зеоке.

Н. Живковић

Припреме за зиму

Све активности производног дела „Колубаре“ усмерене су ка континуираној и стабилној производњи угља током читаве године, али пре свега у зимском периоду. Посебно је важна благовремена и добра припрема за зиму, када је угљ најпотребнији, а услови за рад на отвореном додатно отежани услед временских прилика.

Депонија није важна само због додатних резерви већ и да би се угаљ ниже калоријске вредности мешао са квалитетнијим

Угаљ доказаног квалитета

Ближи се завршетак увођења система за управљање квалитетом угља и хомогенизацију у западном делу Рударског басена „Колубара“. Током 2019. године последњи сегмент „зеленог“ пројекта напредовао је према плановима с почетка године. Превaziђене су грађевинске препреке, завршени преостали делови документације, а сва софтверска и хардверска опрема је увезена, инсталирана и повезана. Цело постројење је у фази оптимизације рада. Депонија крај Дробилане се пуни, а предстоји етапа доказа капацитета и квалитета. Систем испоруке угља чиниће „Тамнава-Западно поље“ и Поље „Г“, а касније и „Радљево“, што значи да ће се са тамнавских копова ТЕНТ-у испоручивати лигнит уједначене калоријске вредности.

– Тестирања система у раду захтевају пуну координацију са „Површинским коповима“ јер је снабдевање обреновачких електрана приоритет. Када будемо имали прву гомилу са гарантованим квалитетом и почнемо другу, несметано ћемо узимати угаљ са копа, а у замену давати онај доказаног квалитета. Када почне утовар са депоније, а њен капацитет је 400.000 тона, копови ће лакше давати захтевани број возова дневно. Иначе, са „Површинским коповима“ имамо одличну сарадњу, а и систем не би био пред пуштањем у рад да није било потпуне подршке менаџмента „Колубаре“ и ЕПС-а – објаснио је др Дарко Даничић, пројект-

менаџер за пројекте „Б“ и „Ц“ у оквиру „зеленог“ пројекта.

Требало би да последња фаза доказа капацитета, поузданости и квалитета буде завршена до краја новембра, а сертификати издати до почетка децембра. Уговор са КfW банком истиче до краја године, али ће, како Даничић каже, посао бити завршен не само зато што се мора већ што је то очекивано по техничким мерилима.

Управљање квалитетом угља и хомогенизација чине један нови концепт – лигнит гарантованог квалитета. Струка каже да депонија није важна само због додатних резерви већ и да би се угаљ ниже калоријске вредности мешао са квалитетнијим, чиме се постижу велике уштеде, нарочито у термоелектранама. Ефективна искоришћеност котлова је много већа кад је квалитет лигнита уравнотежен него кад осцилује, чак и у дозвољеном опсегу.

– Ми каснимо за европским трендовима, али смо зато могли да применимо све што је добро. Ипак, нема једног истог модела. Постоји општа матрица, али се она мора прилагодити својим условима и конкретним захтевима. Осмишљавање целог система и софтверско извођење били су веома захтеван сегмент. Софтвер ће многе ствари аутоматски да ради и нудиће решење, али одговорно лице увек може да уради оно што је у том тренутку боље јер постоје и захтеви са стране који систем не може да разматра – објаснио је Даничић,

истичући да у пројекту, иако су га углавном изводиле стране фирме, има много домаћег, не само у смислу физичког посла већ и програмерског.

Део обука запослених је завршен, а део је у току. Поједина стручна усавршавања нису била могућа док опрема није инсталирана.

– „Колубари“ преостаје и да запослени који су прошли обуке почну да раде на новим радним местима. Без опреме се не може, али су најбитнији они који ће је користити. Уложено је много новца и времена на обуку и сада то треба уклопити тако да све течно функционише – закључио је Даничић.

М. Караџић

„Зелени“ пројекат

Пакет „Ц“, односно управљање квалитетом угља и хомогенизација чине део „Унапређења заштите животне средине у колубарском басену“, изузетно комплексног пројекта вредног 181 милион евра који се финансира кредитима банака EBRD и КfW уз помоћ Владе Немачке и учешћа ЕПС-а. „Зеленим“ пројектом биће унапређена технологија откопавања угља, подигнута ефикасност рада термоелектрана и смањен негативан утицај на животну средину. У оквиру „А“ и „Б“ пакета „зеленог“ пројекта у функцији су нови БТО систем и систем за снабдевање енергијом Поља „Ц“, као и одлагач за међуслојну јаловину на „Западном пољу“.

Ускоро први кубици откривке

Према пројекту, планирана годишња производња угља је око седам милиона тона, а по достизању пуног капацитета, очекује се и до 13 милиона тона угља годишње

Значај копа „Радљево“ за Рударски басен „Колубара“ и „Електропривреду Србије“ је изузетно велики, с обзиром на чињеницу да ће производња са овог копа допринети сигурности производње угља и електричне енергије. Један од предуслова за почетак производње на овом угљенокопу је била успешна реализација пројекта транспорта рударске опреме са Поља „Д“ на нову радну позицију на копу „Радљево“. О тренутним активностима и плановима везаним за отварање и развој копа разговарали смо са руководиоцем Погона „Радљево-Север“ Владимиром Петковићем.

– Након транспорта кроз инфраструктурни коридор, преласка преко путе Београд–Бар, Ибарске магистрале, реке Колубаре, оба тамнавска копа, багер и „бандваген“ су стигли на ремонтни плац, где је одмах почело постепено враћање делова који су зарад лакшег транспорта скинути са „глодара 10“. На „бандвагену“ није планиран већи ремонт. Директно је транспортован на локацију одакле ће почети с радом. На тренутној позицији ће се задржати, како је планирано, до укључења на

производни систем за откопавање јаловине – рекао је Петковић.

Он наглашава да су предвиђени послови у складу са планом, као и да је задовољан динамиком рада.

– Током пролећа и лета рађене су трасе за транспортере, и комплетно су завршене. Сама монтажа система је у завршној фази, тачније 90 одсто система је до почетка октобра напакковано. Ускоро ће бити завршене и везна и одлагалишна трака, све иде својим током – објашњава наш саговорник.

Процењене резерве угља на копу „Радљево“ износе око 450 милиона тона. Према првом пројекту, планирана годишња производња је око седам милиона, али с обзиром на тенденцију раста, када буду достигнути пуни капацитети, очекује се и до 13 милиона тона угља годишње. То значи да би лигнит на копу „Радљево“ могао да се експлоатише у наредних 30-40 година, док прве количине угља са овог копа могу да се очекују 2023. године.

Један од најважнијих послова у припреми отварања копа је реализација процеса експропријације. Како је према Закону о рударству потребно да се распише јавни интерес за период копања од пет година, РБ „Колубара“ је откупила око 300 хектара земљишта, што је довољно за напредовање рударских радова у овом периоду, а самим тим и плански развој производње.

Када су остале активности у питању, у току је израда две линије бунара са припадајућим каналима, пумпама и цевоводима за предодводњавање копа. Предвиђено је и измештање цевовода питке и сирове воде за снабдевање водовода „Каленић“, као и

измештање цевовода за препумпавање воде из акумулације Кладница.

– Ове године требало би да отпочне изградња диспечерског центра за ПК „Радљево“, код радљевског новог насеља. Такође је планирана и изградња ватрогасног дома за потребе копова „Радљево“ и „Тамнава-Западно поље“, као и котларница за ова два објекта, и за смештај радника у објекат Радљево 2. Сређујемо 15 канцеларија које смо добили у објекту „Колубаре Б“, где би за сада била смештена наша управа. Ради се и пројекат новог монтажног плаца, јер ће „немачки плац“ бити прекопан. У току су још и радови на путу кроз коридор, куда су багери прошли. Ту би требало да се уради асфалтни пут, који би повезао Радљево – Ново насеље и „Тамнава-Западно поље“ – закључио је Петковић.

Р. Лазич

Сви радови по плану

Момчило Мићић, шеф Првог система „Радљево-Север“, каже да је 95 људи са система прешло на нови коп. Рударски, машински и електро надзорници биће смештени у радљевском насељу, а шефови, пословође и управа на „Колубари Б“.

– Систем се састоји од три транспортера: етажни, дужине 650 метара, везни дужине 500 метара и одлагалишни транспортер дужине 1.120 метара. Сви радови одвијају се према плану и требало би да у предвиђеном року све буде и завршено и да систем крене у рад. Велики нас послови још чекају, није лако отворити нови коп, али све иде својим током – истиче Мићић.

Пројекат као изазов

Елаборат транспорта рударске механизације, који се састоји из рударско-геолошког, грађевинског и електро дела урадили су „Колубарини“ пројектанти који истичу да је реч о јединственом подухвату који је био веома захтеван, али и довољно изазован да мотивише на додатну посвећеност и рад

Да би се омогућило неопходно ангажовање опреме са Поља „Д“ на откопавању откривке на ПК „Радљево-Север“, „Колубарини“ пројектанти урадили су Елаборат транспорта рударске механизације који се састоји из рударско-геолошког, грађевинског и електро дела.

Радећи као главни пројектант, Селена Лазић Ћирић, дипломирани рударски инжењер, била је уједно и одговорни пројектант трасе кроз Поље „Д“ и инфраструктурни коридор. Реч је о јединственом подухвату који је био веома захтеван, али и довољно изазован да мотивише на додатну посвећеност и рад.

– Наш пројекат је морао да буде усклађен са свим условима добијеним од привредних субјеката са којима се укрштала траса наше опреме. За успех овог посла, поред познавања струке, кључна је била добра сарадња са осталим колегама из „Пројекта“, Рударско-техничке припреме, служби „Површинских копова“, Геодетске службе, Сектора инвестиција... Овај пројекат је велико и значајно искуство за све нас, важан подстрек за неке нове радове – истиче Селена Лазић Ћирић која две године ради на овом радном месту и иза себе има тринаестогодишње радно искуство из Рударско-техничке припреме у Барошевцу.

Водећи пројектант одговоран за грађевински део елабората Никола Симић, дипл.инжењер грађевине, истиче да се значај овог пројекта огледа у његовој јединствености и чињеници да се овакав подухват није изводио на нашим просторима, а можда ни на светском нивоу.

– Специфичност рада лежи у његовој захтевности. Овакав вид оптерећења на коловозну конструкцију, као и на инфраструктурне објекте са којима се траса багера укрштала, није анализиран у

■ Милош Стаменковић, Селена Лазић Ћирић, Марија Томашевић и Никола Симић

теорији и пракси до сада, тако да уобичајено познавање коловозних конструкција и софтвера није било довољно. Најважније је да је све прошло безбедно, да није дошло до оштећења постојеће инфраструктуре, као и да је опрема у траженом временском року транспортована до копа „Радљево“. Овим пројектом смо на неки начин исписали историју и показали да можемо да се носимо са свим изазовима – објашњава Симић, који претходних шест година ради у „Пројекту“, додајући да је за пројектовање, које се сматра најпрестижнијим послом у њиховој струци, потребно добро познавање не само своје области истраживања, већ и осталих.

Милош Стаменковић, дипломирани инжењер геологије за геотехнику, памтиће овај рад као свој први самостални пројекат у ОЦ „Пројект“. Истиче да је главни изазов био успешно испуњавање услова привредних субјеката чији су објекти били на траси транспорта опреме.

– Успешно смо у оквиру геотехничког дела Елабората у пракси доказали, по захтеву „Железница Србије“, да шине на железничком колосеку могу да издрже оптерећење багера без последица. Извршени су геостатички прорачуни носивости за подтло, прорачуни одређивања напона на железничком колосеку и прорачуни носивости за насип. На свим прорачунима је приказано да оптерећење које багер врши на тло има нижу вредност од дозвољеног оптерећења подтла, железничког колосека и насипа – навео је Стаменковић, додајући да је предност пројектовања што омогућава слободан начин стручног изражавања и могућност рада на различитим типовима пројеката.

– Када се јавила идеја о транспорту опреме трасом дугом 24 километра, нико није био равнодушан, људи су били прилично искључиви, за неког је то била немогућа мисија, а за неког нешто само мало више од свакодневног посла. То су биле отежавајуће околности за нас пројектанте, морали смо да теоретски докажемо да пут који нас чека није нимало лак, али да није немогућ. То је био приличан изазов, па је у неким тренуцима наше пројектовање личило на борбу са ветрењачама, али је струка ипак уважена – наводи Марија Томашевић, дипломирани инжењер грађевине и руководилац радне јединице за грађевинско пројектовање, истичући велико задовољство што је била део тима који је припремио документацију за овакав јединствени подухват.

– Свако искуство, а нарочито оно лоше, учи нас да будемо бољи пројектанти. Једино „лоше“ из овако добро урађеног посла је што ће се рударима сигурно родити нове идеје за неку нову немогућу мисију, али на нама ће бити да поново докажемо да ништа није немогуће ако се сви слушамо – шаловито завршава Томашевићева.

М. Павловић

Тимски рад

Свој допринос на изради Елабората транспорта рударске механизације дали су и дипл. инжењери електротехнике Мирослав Божић и Драгана Милетић, дипл.рударски инжењери из рударске припреме мр Надица Дрљевић и Бранка Радичевић, као и дипл. рударски инжењери Марина Вучковић и мр Зоран Кулић.

Транспорт роторног багера „глодара 10“ и „бандвагена 3“ са Поља „Д“ на коп „Радљево“ поново је исписао странице рударских анала

За Колубарце нема препрека

Да би почела производња на копу „Радљево“, запослени Рударског басена „Колубара“ још једном су померили границе рударских остварења. На основу Елабората транспорта рударске механизације, који су припремили стручњаци ОЦ „Пројект“ урађен је јединствени транспорт роторног багера „глодар 10“ и „бандвагена 3“ са Поља „Д“ на коп „Радљево“. Пројекат на коме су биле ангажоване готово све службе „Колубаре“, од организационих до производних, потврђује чињеницу да не постоји изазов на који њени запослени не могу да одговоре.

Да не буде забуне, транспорт рударских машина унутар или до суседних копова је честа појава и поред сложености поступка. Излазак багера тешког око 1.600 тона са пратећом машином „у свет“ је нешто што се до сада није радило. Према Елаборату, роторни багер и „бандваген“ путовали су трасом дугачком око 24 километра, а на свом путовању су прешли локални пут, четири пруге, магистрални пут, реку Колубару, као и сплет далековада свих могућих напонских нивоа, дистрибутивне мреже и копове.

На само два километра од дестинације, и мора се рећи, по једином кишном дану током целог транспорта, у последњој декади септембра посетили смо запослене који су на делу остварили оно што је Елаборатом зацртано. Најпре, као што је и ред, са челним оперативцем, главним сменским пословођом на Пољу „Д“, а како овде кажу, „вођом каравана“ Миланом Марјановићем.

■ Професионални и лични изазов

– Када се све сабере, може се рећи да је транспорт протекао прилично добро. Машинска и електро припрема машина је обављена савршено, тако да нисмо имали ниједан застој. Чак нас је и време послужило. Сарадња са службама и вишим инстанцама од Поља „Б/Ц“, „Д“, тамнавских копова и „Радљева“ је била одлична. Почевши од трасе, места преласка, машина, извоза људи на крају радног времена, све је било подређено истом циљу и нигде нисмо имали ниједан проблем, што је најбитније – истиче Марјановић уз опаску да је логистику и подршку обезбедило Поље „Д“.

Свакако да није било лако да се координирају сви аспекти овако захтевног посла, али како наш саговорник објашњава, договором се све постиже.

– За све нас ово је био професионални и лични изазов. Иако је у принципу сваки транспорт исти, ипак су другачији поступци при преласку пруге, пута и реке. И сам осећај

■ Заједно преко путева, пруга и реке

је другачији. У суштини, ово је једно велико искуство које на самом копу не можете стећи и задовољство што смо у свему планираном успели нема цену – каже Марјановић.

Саша Божић, рударски пословођа Трећег система, сматра да су управо јутарњи договори, односно процењивање ризика допринели успешности пројекта.

– Сваког јутра смо се договарали, пре свега о битним успонима са великим радијусима кривина, које ми зовемо рампама – како, шта, под којим углом је потребно проћи. Најбитније је да се успон прође „у једном цугу“. Срећом, сваку препреку смо прешли из првог пута, јер ипак ово није ауто који се провозао Ибарском, којим можеш лако да маневришеш, ово је машина која захтева велики радијус кривине и правовремено реаговање – прича Блажић и наглашава да су сви аспекти овог пројекта урађени како треба, на првом месту Елаборат, потом логистичка подршка, али да је велику улогу одиграла и чињеница да су све посаде у сменама искусне и веома добро знају свој посао, почев од багериста до помоћних радника.

Горан Видаковић, електропословођа Трећег система, објашњава да и поред тога што није све текло глатко, успешно су сваку препреку прескакали захваљујући управо великом искуству и вештинама запослених. До дана када смо их посетили, имали су 14 конекција, односно промена напајања, и очекивало их је још две. Свака конекција је захтевала огромно ангажовање запослених.

О машинској страни багера разговарали смо са браваром Радом Петровићем који најбоље познаје његове „кошчице“ јер их је и монтирао.

– Током комплетног путовања заменили смо у ходу десетак папуча. Сваку прилику смо користили да га „утегнемо“, проверимо, па отуда нисмо имали ниједан застој. Наша посада је потпуно обучена за сервис у сваком тренутку и за нас је „десетка“ најбољи багер, што се сада и доказало – с пуно поноса каже Петровић.

У прилог искуству посаде је и прича тракисте „глодара 10“ Радана Веселиновића, који је овде још од функционалних проба 2007. године.

– Познајем га „у душу“, што би се рекло. Од 2008. године, када је укључен у производњу на Пољу „Д“ у неком је транспорту. Где год је требало, ту смо били ми да пружимо помоћ. Прошли смо готово све системе, јер он је јединствен по томе што може подједнако да копа и јаловину и угаљ. Све је успут било како треба, знамо шта нам је посао. А да смо били атракција на путу – јесмо! Доста је било оних који никада нису видели багер, а камоли у покрету, па је било много знатижељних и сликања – прича Веселиновић.

■ Атракција за пролазнике

Најстарији на „десетки“, са 36 година радног стажа је планир-мајстор Љубиша Ковачевић Џо. Као и његовим колегама, овако јединствен подухват је само део уобичајеног посла, уз мало варијација.

– У суштини, ми нисмо до сада имали овакву врсту транспорта, али нама је „прећи овде, прећи онде“ сасвим нормално. Као што идемо по копу, тако и преко реке, пруге и магистрале. Свуда је било пуно људи, доста помоћне механизације. Сарадња са колегама је одлична. А ипак је све зависило од нас, посаде која је диктирала темпо и била умешна да свој посао обави савршено – тврди Ковачевић, уз искрену примедбу да је лако да се креће по утабаном путу, мислећи на трасе, који је неко већ припремио.

– Битно је да је све протекло како треба, није било никаквог дефекта, нико се није повредио, никаквих кварова нисмо имали. Од почетка смо били мета великог интересовања јавности, а били не били, нама је свеједно. Ваде телефоне, снимају, и ето, чак ме је брат из Дубаја звао да пита шта то радимо – полушаљиво прича Џо.

Међу радницима који су, да кажемо, новопридошли на овај систем јер им је више одговарало због близине куће, јесте и Драган Станаревић, багериста на „банду 3“ који га је лично превезао преко пруге Београд–Бар. Интересовало нас је какав је то осећај.

– Феноменалан, први пут у историји рударења се дешава тако нешто. Ово ће стварно да се памти. Стално смо у копу, овако смо бар мало „видели света“. „Банд“ је добро припремљен, спреман за ову врсту транспорта. „Потекао“ је са „Тамнава-Западнoг поља“, одакле је отишао на Поље „Б“, па потом на „Д“ и ево, сада се враћа кући – рече Станаревић.

■ „Десетка“ идеална за маневре

А како је изгледала вожња багером по магистралаи, испричао нам је Михаило Васић, багериста „глодара 10“.

– Када багер изађе ван копа, изгледа огроман као неко велико чудо, па зато и не изненађује чињеница да смо били интересантни осталим возачима. И сами га другачије доживљавамо у таквим околностима него у току рада на копу, где је за нас машина као и свака друга – напомиње Васић уз констатацију да је ово можда једини багер који је могао да испуни захтеве оваквог транспорта, јер како каже, „десетка“ можда није много велика, али је зато сјајна за маневре, а посебно за пребацивање са једног места на друго.

– Гусенице су одличне, овај багер је добар баш за маневре, ниједна нам папуча није пукла и напредовали смо око два до два и по километара дневно. Е, то је предност овог багера, други не би могли тако. Ово је била и идеална прилика да се провере и оне перформансе багера које на самом копу, односно у производњи нису толико битне, попут брзине. Утврдили смо да може да се креће брзином од шест метара у минути. Велика је дужина транспорта, али је показао да за њега ни ово није ништа специјално. Стижемо ускоро на нови коп, кажу да је свака промена увек добра, па макар и лоша. Али сигурни смо да ће за нас бити добра, јер овде имамо веће пространство, угаљ је плићи и надамо се да ће откопавање да буде једноставније – закључио је Васић.

Д. Весковић

Допутовали

Историјски подухват радника „Колубаре“

– транспорт две рударске справе у дужини од 24 километра од површинског копа Поље „Д“ до копа „Радљево“ завршен је 25. септембра. Багер „глодар 10“ и „бандваген 3“ чак пет дана пре рока су паркирани на монтажном плацу на „Радљево“.

Комплетан Трећи систем Поља „Д“ је прешао на нови коп. Део новог система је увелико намонтиран, и очекује се и покретање производње на новом копу.

Након девет година и 43.000 сати рада, на багеру „глодар 3“ урађени неопходни капитални радови. Реконструкцију и сређивање транспортера омогућило дуго трајање ремонта и лепо време

Средином октобра завршен је годишњи ремонт Другог јаловинског система на „Тамнава-Западном пољу“.

Радове на великој, моћној машини, роторном багеру „глодару 3“, запослени у радионицама „Метала“ започели су 7. септембра. Први пут ове године, поред активности на транспортерима, послове на одлагачу обављали су запослени са система и из радионица.

– Ремонт Другог БТО система је дужи него што је уобичајено и траје 35 дана, због задизања горње градње багера, замене кавеза, контроле кугли и кружног кретања. Настојали смо да у овом периоду не буде већих послова на угљеним и Првом јаловинском систему, како не бисмо одвлачили механизацију и радну снагу. Пратило нас је суво и лепо време, што нам много значи, јер се онда све лакше завршава. Проблем је што „Метал“ има доста паралелних обавеза и послова па се дуже чека на повратак резервних делова са репарације – рекао је Горан Томић, директор копа.

Екипу која надзире и прати ремонт Другог јаловинског система посетили смо почетком октобра, када смо разговарали о актуелним пословима. Наш први саговорник на терену је Предраг Илић Буца, шеф система.

– Када је реч о „глодару“, изузетно је важно да трасе за багер буду добре, да бисмо по потреби могли да интервенишемо током зимског периода. Откако смо после поплава почели да радимо, сусретали смо се са лошим ролнама и тек сада смо обезбедили да то буде исти тип на 90 одсто система. Три транспортера смо завршили,

Ремонт опреме за лакшу зиму

■ Ремонтни радови на „глодару 3“

а четврти је при крају. Урађено је 38 вулканизација, замењено око 2,4 километра трасе новом гумом, што нас радује, јер смо у протеклом периоду имали честе интервенције на гуменим тракама – задовољан је Буца.

Илић је истакао да је посао електрослужбе био да, поред уобичајених на багеру, одлагачу и погонским станицама, на траси среде високи напон, односно

каблове дуж трасе и да се избаце вишкови. Рударски део послова састојао се од реконструкције одлагалишта, као и радова на везним и етажним тракама.

– Задовољан сам зато што смо напакон успели да издигнемо етажну траку на задовољавајућу позицију, што ће у току зиме да умањи невоље које доносе вода и блато. Бројни послови су завршени захваљујући дужини

трајања ремонта, расположивој механизацији и повољним временским условима. Тако је сређивање шина, понтона и посебно одлагалишне трасе, куда се креће клизни воз и етажне трасе, куда иду утоварна колица, од велике важности за померање транспортера у предстојећем периоду – објашњава Илић.

Највећи обим посла је био на роторном багеру „глодар 3“. Машина која девет година ради на откривању угља и носилац је тог дела производње на „Западном пољу“, жаргонски речено једва је сачекала да почну радови. Од предвиђена два бубња за демонтажу скинуто је пет, од којих је један саниран на лицу места, будући да га је конструкцијски веома тешко извадити.

– Машина је радила 43.000 сати и то је тренутак када се кавези мењају. Успели смо да отворимо и очистимо све дренажне отворе за подмазивање куглбана, који су се затворили услед хабања кавеза. Незгодан посао нам је замена носећих ужади на кабини коју смо спустили на земљу и морали ручно да провучемо 76 метара сајле – рекао је Горан Радивојевић, задужен за машински надзор током ремонта.

У „Метал“ су послати погонски бубњеви три погонске траке, повратни бубањ две траке, два редуктора, 32 папуче, 19 горњих тркача, 78 бункерских и повратних ролни.

М. Димитријевић

Наставак ремонтних послова

Одмах по завршетку ремонта на Другом БТО систему на „Западном пољу“, према речима Небојше Симића, техничког директора копа, из производног процеса је искључен Први јаловински систем. У наредном периоду ремонтне активности се настављају на Првом систему.

Раде пуном паром

Најпре се ради пескирање, па се на делове рударске опреме наноси основна и завршна фарба. Негде је потребан и премаз, у зависности од тога каква је основна подлога и шта се фарба

Да би челична конструкција у склопу багера дуже одолевала атмосферским утицајима, па самим тим имала и дужи век трајања, неопходно је да се у оквиру редовног одржавања рударске опреме спроводи и антикорозивна заштита.

У Погону за производњу и регенерацију у „Металу“ функционише Служба антикорозивне заштите, са свега 16 радника, који се овим пословима баве свакодневно.

Са циљем да боље упознамо њихов посао, провели смо неколико сати у друштву мајстора пескара, фарбара и њихових пословођа и уверили се колико је заправо тај посао захтеван и сложен.

Како бисмо увидели који пут рударска опрема пролази од пескирања до завршне обраде и сушења, најпре смо посетили халу у којој се пре фарбања ради ручно пескирање делова опреме као што су радни точак, конструкције за носаче ролни, станице, папуче, кашике... Површине одређених делова челичне конструкције чисте се од масти и блата пошто су већ били употребљени на копу, док се нови делови чисте од површинске корозије.

Чишћење, односно пескирање, ради обучени мајстор помоћу апарата који су за тај посао намењени. Кварцни песак гранулације од 0,3 до 1,2 милиметра под притиском од девет бара пролази кроз машину и излази на црево којим ручно управља пескар. У тренутку када смо ми били у хали, у облаку прашине од песка који је испунио цео простор, радник је обрађивао зупчаник за редуктор. У том моменту нисмо могли да се приближимо, али смо након што се прашина слегла, ушли да попричамо са једним од радника.

Ветеран у пескирању Милун Степановић још једну годину провешће међу својим колегама. После тога иде у пензију. Био је расположен да подели са нама своје искуство у свакодневном раду, напомињући да је реч о захтевном послу који није нимало лак јер се ради у прашини.

Како објашњава, некада је потребно отићи и на коп, па на самом терену очистити и заштити део багера да се не би транспортовао

■ Радови у току – фарбање дела рударске опреме

до радионице. Каже, ради се кад има посла свих осам сати, а заправо, увек има посла. Насмејали смо се на тај коментар, који је Милун изговорио спонтано. Лепо је видети раднике који и у тешким условима рада имају смисла за хумор, када су весели и уживају у свом послу.

Поред ручног пескирања, ова служба примењује и аутоматску „гостол-линију“ дугачку 60 метара. Како нам је објаснио Душко Симанић, пословођа Службе антикорозивне заштите, то је стара машина коју покреће чак 20 мотора, али и даље ради као нека савременија машина, те још увек нема потребе за заменом. Кроз „гостол-линију“ се најчешће пескирају плоче или решетке, које потом иду на даље сечење и припрему за производњу нових делова. Аутоматска машина припрему делова не обавља кварцним песком, већ сачмом, која има већу гранулацију. Осим аутоматске машине за сачмарење, постоји и хала за ручно сачмарење и налази се иза хале за фарбање.

После пескирања, на делове рударске опреме наноси се основна, па завршна фарба. Негде је потребан и премаз у зависности од тога каква је основна фарба и шта се третира. Према речима Владана Крстића, руководиоца Припреме материјала, све што се ради у фарбари, од мешања до одређивања фарбе која се користи, ради се по налогу технолога за антикорозивну заштиту.

Простор у којем се обављају ови послови има и вентилацију јер су присутна велика

испарења при раду са фарбом. Такође, фарбари морају током рада да носе маску и једнократно заштитно одело како би се заштитили. Међутим, и поред свих мера предострожности, испарења су присутна и ми смо се уверили колико је тај мирис интензиван. Зато не чуди што сви ови мајстори имају бенефициран радни стаж.

Да је тешко радити у овим условима, сведочи и податак да је 2013. године након обуке и преквалификације, за пескаре и фарбаре било по 10 радника, а сада их је остала трећина. Већина их се преместила на друга радна места, а један од оних који су и даље ту је Саша Нешковић, који је најпре радио као помоћни радник, а последњих осам година је фарбар. Зауоставили смо га да га питамо како изгледа његов радни дан. Са кантом у руци, Саша каже да није толико тешко када се навикне на мирис фарбе. Изгледа да је он у томе успео.

М. Пауновић

Дневно око 100 килограма фарбе

У току дана, просечно се искористи две до четири канте, што је око 100 килограма фарбе која се утроши да би Служба антикорозивне заштите испунила све задатке како би рударске машине у „Колубари“ биле заштићене од спољних фактора.

Брига о запосленима у производњи подразумева пре свега превентивне мере - правовремено информисање, подизање свести о ризицима и контролу опреме

Значај превентиве

У веошким постројењима за прераду, оплемењивање и транспорт угља, због специфичних услова у којима запослени раде, Служба за безбедност и здравље на раду стално је ангажована на подизању свести о значају превентивних мера за заштиту запослених.

Како објашњава Ненад Јовановић, руководилац Службе за безбедност и здравље на раду у ОЦ „Прерада“, основни задатак ове службе је да анализира сакупљене податке и спроведе велики број превентивних активности.

Он истиче да је изузетно важно да служба превентивним мерама предупреди повреде и подигне свест запослених о потенцијалним ризицима. Зато се редовно организују обуке о мерама безбедности и очувању здравља на раду. Ове активности обавезне су за запослене који тек ступају у радни однос, али и за оне који мењају радно место у систему.

Поред руководиоца, Службу чини шест референата: Александар Бранковић, Милутин Ранковић, Вера Дукић, Невена Пакић, Јагода Близнаковић и Владимир Јевтић. Ова

■ Служба за безбедност и здравље на раду

екипа редовним и ванредним обиласцима погона контролише и уколико се појави потреба, подсећа запослене на обавезу ношења личних заштитних средстава и поштовања прописа о безбедности и здрављу на раду. Задатак службе је и да организује испитивања машина, опреме и оруђа за рад, која су, према прописима, подељена у три категорије: превентивна, периодична и ванредна. Обавеза Службе за безбедност је да констатује неусаглашености са прописима, уколико постоје, и да о томе обавести надлежне.

– Можемо да се похвалимо одличном сарадњом са свим погонима у „Преради“. Колеге редовно и благовремено отклањају недостатке које уочимо и осигуравају примену свих мера које су правилницима прописане. Такође, заједно са одговорним

лицама из свих погона учествујемо у изради тендерске документације за набавку колективних заштитних средстава, која се тренутно спроводи. Што се тиче заштитне опреме, стање је веома добро. У мају је у магацине стигла одређена количина обуће, док је у току јуна реализован тендер за набавку одеће. Уговор је потписан, и у наредном периоду можемо очекивати да ће у магацине РБ „Колубара“ почети да долази опрема (јакне, кишне кабанице, заштитна одела, рукавице) према унапред планираној динамици – каже Јовановић.

С обзиром на специфичне услове у којима запослени у „Преради“ обављају свој посао, као и да сама технологија производње носи одређене ризике, неопходне су периодичне здравствене провере. За све запослене, чије је радно место са

повећаним ризиком, обезбеђени су детаљни периодични лекарски прегледи који се спровode једном годишње. Прегледи запослених обављају се у Дому здравља у Лазаревцу, док се у Институту за медицину рада Србије „Др Драгомир Карајовић“ прегледају само радници који раде у зони јонизујућег зрачења. Запослени се редовно тестирају из области безбедности и здравља на раду, као и заштите од пожара.

– Све што предузимамо треба да помогне у томе да сви запослени раде свој посао са максималном пажњом и да на прави начин сагледају сваки потенцијални ризик одређеног посла. Неопходно је да се поштују упутства и процедуре за обављање технолошких операција, па ће тако бити мање нежељених последица – каже Јовановић и истиче да ће и даље безбедност запослених бити на првом месту, јер је људски живот највреднији.

Т. Симић

■ Из погона Сушаре

Концентрација и пажња

Анализа података указује да запослени треба да обрате већу пажњу при кретању кроз производне погоне, да морају да буду максимално концентрисани при раду и да се придржавају свих прописаних мера за безбедан и здрав рад, указује Ненад Јовановић.

Авлијанер с педигреом

У складу с његовом црном коврцавом длаком најчешће га зову Гарави или само Гара, а због његовог крајње необичног псећег фетиша живот му је обавијен велом тајне

Нико не зна тачно када се појавио на Пољу „Д“, у рударском насељу Медошевац. Још мање одакле је дошао. Неки тврде да је у годинама, али има и оних који су уверени да је још увек веома млад. Прича се да је дошао трагајући за изабраницом свога срца, која је изненада нестала.

Једни су убеђени да сигурно има педигре, други су опет више него уверени да је обичан авлијанер, жељан „славе на брзака“.

У складу с његовом црном коврцавом длаком најчешће га зову Гарави или само Гара, а због његовог крајње необичног псећег фетиша живот му је обавијен велом тајне. Једино што се у његовом случају може с приличним уверењем гарантовати је то да сигурно није само обичан пас луталица.

Он је коповски егзибициониста, чудак, маскота, неуморни тркач и миљеник возача „газова“. Чини се да би свет могао да се обрне наопачке, али да би Гарави и у том случају био потпуно спреман за још једну, одсудну трку.

Кочоперан, горд, усправан и хитар као муња. Стопостотно решен да у свакој новој смени крене у бесциљну потеру. Осам километара убитачног спринта. Нема тог „газа“, нити тог возача који су успели да побегну Гари. Он је шампион од главе до шапе.

– Гара није обичан авлијанер! То се види издалека! Он је оригинал пулин. То је она домаћа раса керови што чувају овце. Да је сеоски доц, као што неки неупућени тврде, не би могао да трчи овако, к’о бесан. Не каже се у народу цабе да један пулин вреди к’о три чобана – с великим убеђењем сменски пословодја Милан Новаковић придодаје још једну, можда и најозбиљнију теорију о Гарином пореклу.

Појавио се тек тако, одједном, чини се ниоткуда и одмах почео да трчи за „газовима“. И то само за онима који одвозе и довозе сменске раднике. Ни лево ни десно, него право у коп. Четири километра до багера и исто толико натраг. У пуном спринту!

– Ту је сигурно већ две-три године. Не смета му прашина, ни јако сунце, нити цича зима. Може да буде благо или снег до колена, да се пут не види од магле, да од кише не може да се дише, али без обзира на временске прилике Гарави се увек нађе на старту – покушава да дочара несвакидашњу упорност овог необичног пса Мирослав Ралић, сменски возач „газа“ и препричава догодовштине у којима је главни даса омалени Гара.

– Пробали смо да га победимо. Не вреди, бржи је! Ако загусти, користи пречице. Не можеш му једноставно ништа. Када мало одмакне, тада обавезно застане, окрене се и некако надмено лаје. Као да нас пожуре. Љути се и ако неко закасни на примопредају смене. Богами, сећам се како је једном поткупио неког руковођа станице који није стигао на време. Да видиш само с каквим је страхом у очима тај несрећник, као без душе, утрчао у „газ“ – објашњава Ралић.

Брзо је постао права звезда, па су о његовом животу почеле да круже разноврсне приче. Неко је тако пронео глас да је виђен

на Шар-планини. Тамо је, наводно, једно време с великим успехом чувао стадо оваца. Посао је баталио због слабе хране и честих борби с локалним чопором вукова. Наравно, у тим борбама не само да је стекао одличну кондицију већ је усавршио ионако истанчану технику трчања.

Стидљиво се шушкало да постоје непобитни докази да је Гарави чак прошао комплетну обуку код најбољих војних дресера, али је из неког непознатог разлога касније избачен из службе. Једно време била је актуелна и теорија да су љубавни јади узроковали његово чудно понашање. По тој веома уверљивој причи Гарави јури „газове“ убеђен да се у неком од њих налази његова једина и највећа керећа љубав коју су, наводно пре неколико година, отели ципом неки зли људи.

Сам бог зна да ли у свим тим причама има мало истине, али је једно сасвим сигурно – Гара се разликује од осталих паса луталица којих је у Медошевцу на десетине. Чекајући „газове“ понекад залаје како би најавио да је спреман за још једну трку. Очигледно уживајући у стеченој слави, која му је омогућила да у Медошевцу води прилично безбрижан и, пре свега, слободан псећи живот. Обезбеђена три масна obroка и бесплатно преноћиште под ведрим небом.

Д. Ђорђевић

Пајтос Гара

Возачи су се већ одавно навикли на Гару. Он је постао члан еснафа, њихов пајтос, неко без кога би вожња до багера била досадна. Он је ту да их упозори да убрзају или да опомене оне који неким случајем окасне на примопредају смене.

Са свечаног отварања породилишта

За бољу здравствену заштиту жена

У новом објекту, површине 1.132 квадратна метра, налазе се диспанзер за здравствену заштиту жена и одељење породилишта са свим неопходним пратећим садржајима

Ванболничко породилиште у Лазаревцу отворено је почетком октобра и тиме је остварен вишедеценијски сан медицинског особља и пацијенткиња лазаревачког дома здравља за бољим условима здравствене заштите.

Свечаном отварању присуствовали су др Небојша Стефановић, потпредседник Владе Републике Србије и министар унутрашњих послова, др Златибор Лончар, министар здравља, Бојан Стевић, државни секретар у Министарству државне управе и локалне самоуправе, проф. др Зоран Радојичић, градоначелник Београда, Бојан Синђелић, председник ГО Лазаревац, др Јован Милојевић, директор Дома здравља „Др Ђорђе Ковачевић“, Милорад Грчић, в. д. директора ЈП ЕПС, представници Огранка РБ „Колубара“, локалне самоуправе,

запослени у лазаревачком Дому здравља, као и велики број грађана.

Том приликом најављени су и други пројекти који ће допринети бољем и квалитетнијем животу у лазаревачкој општини, а отварање породилишта је свакако један од њих, који је успешно реализован.

Објекат површине 1.132 квадратна метра испуњава апсолутно све услове и стандарде акушерске струке. Средства за реализацију пројекта, у износу од око 100 милиона динара, обезбедили су ГО Лазаревац, Град Београд и Министарство привреде, уз донацију Европске инвестиционе банке. Опремљен је средствима Министарства здравља.

Др Јован Милојевић захвалио је надлежним министарствима, локалној самоуправи и јавним предузећима, а посебна захвалност упућена је ЕПС-у и Милораду Грчићу.

– Деценијама уназад је постојала та идеја, али је тек 2015. године, захваљујући тадашњем премијеру, а данас председнику Републике Србије Александру Вучићу и његовим сарадницима, започела реализација овог пројекта. Поносно могу да кажем да је Лазаревац данас богатији за један репрезентативан објекат, који ће побољшати квалитет здравствене заштите жена на територији ове и суседних општина – рекао је др Милојевић.

Објекат ванболничког породилишта се састоји из два дела. У приземљу је диспанзер за здравствену заштиту жена са ултразвучним

кабинетом, саветовалишта за труднице, менопаузу и адолесценте и рано откривање малигних болести. Три савремена лифта повезују приземље са првим спратом, где је смештено одељење породилишта са простором за праћење и одржавање трудноће, обављање порођаја и праћење постпорођајног тока порођаја и беба. Пасарелом је повезан са постојећим објектом Дома здравља.

Бојан Синђелић је рекао да отварање ванболничког породилишта представља изузетну част, али и потврду да се ради добро, и да наша земља мора и хоће да иде напред.

– Ово је најважнији објекат који је у последњих 40 година изграђен на територији наше општине. Настојаћемо да уредимо комплетну инфраструктуру, како бисмо привукли што више инвеститора. Један од

Бољи услови и за бубрежне болеснике

Једнако важна вест са овог свечаног скупа, која је подељена са грађанима Лазаревца и околних места, јесте и информација да ће простор старог породилишта, који се налази на спрату Специјалне болнице за ендемску нефропатију, у најкраћем року бити реновиран. Додатних 15 болничких кревета сигурно ће олакшати бригу и негу озбиљно оболелих бубрежних и других болесника.

примарних циљева свакако је да искоренимо незапосленост – истакао је Синђелић.

Рођени Лазаревчанин, градоначелник Београда проф. др Зоран Радојичић, обратио се присутнима са посебним емоцијама.

– Као лекар, изузетно сам поносан на чињеницу да ће од сада пацијенткиње у овој установи моћи да обављају превентивне прегледе и да се лече. Град Београд жели да се све општине развијају равномерно, а с обзиром на никад већи буџет – више од милијарду евра, можемо и хоћемо да градимо овакве и сличне објекте. Планирамо да у наредној години решимо проблеме у вези са водоснабдевањем, а од децембра ће мрежа „Беовоза“ бити проширена до Лазареваца.

Државни секретар у Министарству државне управе и локалне самоуправе Бојан Стевић, који је и био иницијатор почетка изградње објекта породилишта, рекао је да Лазаревац

Ново ванболничко породилиште

Добро дошла, Марија!

Прва беба у новоотвореном ванболничком породилишту рођена је четири дана након што је званично почело да ради – 11. октобра, 55 минута иза поноћи.

Девојчица Марија је треће дете у породици Јоване и Марка Лазића. Њен долазак на свет помогао је стручни тим састављен од бабица Драгице Марјановић и Јоване Вукомановић, а под будним оком доктора Јадранке Миловановић и Јована Милојевића.

Бебу Марију и њену маму Јовану тог јутра су посетили Бојан Стевић, државни секретар у Министарству државне управе и локалне самоуправе, и представници руководства ГО Лазаревац. Том приликом Јовани Лазић је уручен ваучер у вредности од 100.000 динара и опрема за новорођене бебе.

може да стане раме уз раме са великим градовима у Србији.

– Ово је изузетно значајан дан за нас. Овај објекат је изграђен захваљујући стабилним финансијама, до којих је довела и које је обезбедила одговорна политика председника државе и Владе Републике Србије – рекао је Стевић.

Са позиције министра здравља у Влади Србије Златибор Лончар упутио је искрене честитке грађанима општине Лазаревац поводом отварања овог изузетно важног објекта.

– Око 600 жена годишње са ове територије одлази у Београд да се породи. За сваку жену убудуће, која није индикована за царски рез, неће постојати више ниједан разлог да иде ван Лазареваца. Запослен је довољан број лекара, сестара, немедицинског особља, а дате су и специјализације, тако да су створени сви услови за квалитетан и успешан рад –

нагласио је Лончар и додао да ће у лазаревачку здравствену установу ускоро бити примљен и специјалиста хирургије. Биће услова и за повећање плата и то од 1. новембра – за медицинске сестре 15, а за лекаре 10 одсто.

Потпредседник Владе и министар унутрашњих послова Небојша Стефановић је истакао да, захваљујући одговорној државној политици, више није питање да ли ће се, већ шта ће се градити.

– Наставићемо да радимо како би се Лазаревац још брже развијао. Када говоримо о породилишту и деци, говоримо о будућности. Због тога је важно да се најмлађи Лазаревчани рађају у својој општини. Улагања у ову општину ће се наставити и већ почетком наредне године биће отворен нови ватрогасни дом, а средином године почеће изградња нове полицијске станице у Лазаревцу – нагласио је Стефановић.

Р. Лазић

■ Признања Општине Лајковац заслужним грађанима

Милораду Грчићу плакета за допринос привредном развоју

На свечаној академији поводом Дана Општине Лајковац, плакета за допринос привредном развоју ове општине додељена је Милораду Грчићу, в. д. директора Јавног предузећа „Електропривреда Србије“.

Признање је у његово име примио Иван Маринковић, координатор ИКТ послова ЈП ЕПС. Том приликом, Маринковић је захвалио у име в. д. директора Грчића и рекао да је ово признање још један доказ да је сарадња између ЕПС-а и Општине Лајковац на највишем нивоу.

У присуству бројних званица на свечаној академији, одржаној средином септембра, под називом „Остајте овде“, поред Дана Општине Лајковац који се обележава 16. септембра, обележен је и Дан железничара (15. септембар) и Дан ослобођења у Другом светском рату (17. септембар). Уручена су и признања другим појединцима који су у претходној години допринели промоцији и напретку ове општине.

Т. К.

„Златно Гашино перо“ Виолети Јовић

Под слоганом „Нека осмех буде центар свемира!“ у другој половини септембра, низом активности, Лазаревац обојен најлепшим бојама дечијег осмеха и дружења

Током четири дана трајања Међународног фестивала хумора за децу, који је одржан од 16. до 19. септембра, улице Лазареваца одзвањале су од веселе дечије граје, што је било у складу са слоганом овогодишње манифестације „Нека осмех буде центар свемира!“.

Свечана церемонија отварања фестивала одржана је у сали Библиотеке „Димитрије Туцовић“ где су у име организатора добродошлицу гостима, песницима и деци пожелеле Јасмина Иванковић, директорка ове установе, и Радмила Булатовић, директорка фестивала и његов идејни творац још од пре тридесет година.

„Златно Гашино перо“, престижна награда „за стваралачки допринос ведром духу детињства“, уручена је писцу Виолети Јовић из Ниша за њен свеукупан рад у области стваралаштва за децу. Њена поезија и проза заступљене су у антологијама савремене српске књижевности, књижевним часописима и зборницима.

Милоје Живановић, заменик председника општине Лазаревац, предао је симболични кључ града Милице Иванковић, ученици трећег разреда ОШ „Кнез Лазар“ и тиме означио почетак манифестације.

Један од најпродуктивнијих дечијих песника Слободан

Станишић, директор Фестивала „Дечије царство“ из Бање Луке, насталог по угледу на лазаревачки, уручио је две плакете за успешну сарадњу Јасмини Иванковић и Радмили Булатовић.

Поред двадесетак песника за децу који су учествовали на фестивалу, у богатом програму своје умеће и таленат показао је велики број малишана, а њих педесетак је и награђено по раније објављеном конкурс. На платоу испред градске библиотеке, Зоран Ерић и Влада Петровић припремили су изложбу слика под називом „Вашар у Тополи“, а на овом месту одржана је и креативна радионица за децу. Део фестивалског програма био је посвећен преминулом песнику Добрици Ерићу, који је био добитник „Златног Гашиног пера“ и годинама редовни учесник фестивала. У вечерњим часовима на Гашином тргу испред библиотеке одржан је програм „Лазаревац се децом воли“ у коме су поред дечијих писаца наступали музичари и плесачи Центра за уметничку игру „Срна“.

Награда „Сребрно гашино перо“ уручена је другог фестивалског дана Пеђи Трајковићу, песнику и илустратору из Јагодине, за књигу „Смешна страна света“, као најдуховитије литерално остварење намењено деци, а објављено између два фестивала. Током дана у Центру за културу одржана је ревија дечијих драмских група које су извеле пет одабраних позоришних представа. Наступали су млади глумци из Крушевца, Крагујевца, Пожареваца, Сремске Митровице и Ковина, а за најбољу представу жири је прогласио Нушићев комад „Кирија“ Центра за културу Пожаревац и Дечијег драмског студија из Пожареваца. За око 600 првака, колико их има ове године у Лазаревцу, дан уочи званичног отварања фестивала у Центру за културу изведена је поклон-представа „Пепелуга“ позоришта „Театар 91“ из Алексинца. Лазаревачки Пулс театар за госте је извео представу „Живи су, није смешно“.

Да би Фестивал хумора за децу протекао што боље, поред Библиотеке „Димитрије Туцовић“ у организацији ове манифестације учествовали су Градска општина Лазаревац, Центар за културу Лазаревац, Прво приградско позориште Пулс театар, Туристичка организација општине Лазаревац, а фестивал су подржали и Министарство културе и Секретаријат за културу Града Београда.

М. Радосављевић

Више од 200 група на маскенбалу

Традиционални маскенбал који је одржан завршног дана фестивала у главној лазаревачкој улици окупио је велики број раздрагане деце из предшколских установа и нижих разреда основних школа. За награду у категорији најбољег костима и маске борило се више од 200 пријављених група. Деца су поносно продефиловала до бине испред зграде општине где се одвијао програм и проглашење победника.

Боксери на светској сцени

Од пет репрезентативаца Србије – Милан Вранковић и Алекса Марковић из Лазаревца, учествовали су у Русији на Светском првенству на коме се такмичило 365 боксера из 78 земаља

На 20. светском првенству у боксу, одржаном у септембру у Русији, учествовала је боксерска репрезентација Србије, а од пет репрезентативаца који су бранили боје Србије, двојица су из Лазаревца. Међу 365 боксера из 78 земаља, такмичили су се Милан Вранковић из БК „Колубара“ и Алекса Марковић из БК „Лазаревац“.

За познаваоце бокса у граду ово није било изненађење, будући да су и Милан и Алекса репрезентативци Србије још од млађих селекција.

Деветнаестогодишњи Милан Вранковић је наступао у велтер категорији до 69 килограма и у првом колу изгубио од Киргистанца Абдурахмана Абдурахманова, судијском одлуком 4 : 1.

– Учешће на овом такмичењу је за мене веома важно искуство и подстрек да још боље и више тренирам. Упркос поразу у првом мечу, настављамо даље – рекао је Милан, који је био међу најмлађим боксерима на првенству.

Вишеструки првак Србије Алекса Марковић, некадашњи учесник Светске лиге у боксу (ранг Лиге шампиона у фудбалу), после дуже паузе поново је у репрезентацији и у боксу.

– Нажалост, у првом колу полутешке категорије до 81 килограм изгубио сам од

■ Милан Вранковић и Алекса Марковић

шпанског боксера Јалидова у отвореном мечу. Наравно, тешко је изгубити одмах на почетку турнира, после двомесечних припрема са репрезентацијом и свих напора и одрицања. Бокс је такав спорт, не прашта дуго одсуство, а мени се наместило да ми повратак у ринг за репрезентацију буде баш Светско првенство – истакао је Алекса, један од најбољих боксера Србије.

О наступу Милана Вранковића за наш лист је говорио Влада Михаиловић, тренер БК „Колубара“, најстаријег боксерског клуба у граду.

– Задовољан сам Милановим наступом на Светском првенству. Њему је ово тек прва година у сениорима, недостајало му је само искуство да приреди изненађење и победи фаворизованог Киргистанца и прође даље. Милан је већ пет година у клубу и од самог почетка код њега смо учили све предиспозиције за доброг спортисту. Да је реч о великом потенцијалу било је јасно када је почео да осваја медаље за младу репрезентацију – нагласио је Михаиловић.

Како објашњава Михаиловић, Светско првенство је тренутни показатељ стања у српском боксу – од петорице боксера, само је један прошао у други круг.

– Дуги низ година у Савезу се ништа озбиљно није радило по питању наступа репрезентације. Доласком Ненада Боровчанина на место председника Боксерског савеза Србије све је много боље и озбиљније. У последњих годину дана Савез је обезбедио одличне услове за репрезентативце, а ми као клуб имамо изузетну сарадњу и са селектором Миланом Пиперским и тренером Маном Марчетом. Потребно је време да се ствари покрену и преокрену набоље – објашњава Михаиловић.

Т. Крупниковић

Три бокс-клуба

У Лазаревцу тренутно постоје три боксерска клуба – „Колубара“, „Лазаревац“ и „Грејтест“.

– Бокс је данас прилично популаран у граду. Када сам основао БК „Колубара“ са својим друговима, говорили су нам да је то немогућа мисија, да бокса у Лазаревцу никада није било и тешко да ће то да успе. Сада наш град има чак три боксерска клуба и репрезентативце у различитим узрастним категоријама. Верујем да ће ови момци, као и они који тек стасавају у боксере донети доста радости Лазаревчанима – истакао је Михаиловић.

■ У Лазаревцу одигран меч фудсал репрезентација Србије и Украјине

Победа Украјинки

Усклопу претквалификација за Европско првенство у фудзалу за жене

2020. године, у сали Спортско-рекреативног центра „Колубара“ у Лазаревцу одиграна је међународна пријатељска утакмица између репрезентација Србије и Украјине.

У мечу који је одигран почетком октобра женска фудзал селекција

Србије изгубила је резултатом 5 : 0, а селекција Украјине, која је била полуфиналиста Првенства Европе, оправдала је улогу фаворита.

За српску репрезентацију је наступала и наша суграђанка Андријана Тришић, која, поред малог фудбала који игра за Србију, тренира и велики фудбал и брани боје Женског фудбалског клуба „Црвена Звезда“.

т. к.

■ Селекција Србије

Копају угаљ 63 године

Стасала је већ трећа генерација у многим породицама која наставља рударење на Пољу „Б“

Најстарији активни колубарски коп Поље „Б“, који у седмој деценији увелико ради у експлоатационој зони Поља „Ц“, 20. октобра пуни 63 године од првих ископаних тона лигнита. У многим породицама стасала је већ трећа генерација која наставља рударење на површинском копу који је оставио неизбрисив траг у прошлости овог краја.

Историјат Поља „Б“ почиње 1952. године, када су упоредо са првим откопаним тонама угља са Поља „А“ почели опсежни радови на његовом отварању. Према сведочењу Борисава Спасојевића, тадашњег директора „Колубаре“, које читамо из архиве нашег листа, одлука тадашње Владе о изградњи површинских копова и Сушаре у „Колубари“ донета је у циљу побољшања тешке енергетске ситуације у земљи. Изградња прве фазе басена започета је дословно на ледини, без стручних радника, станова и искуства са технологијама као што су површинска експлоатација са багерима континуираног копања, електрифицирана вуча са најтежим возним средствима, прање лигнита у тешкој течности са песком, сушење лигнита...

Роторни багер ГЗ пуштен је у пробни рад у септембру 1952. године, док је главни багер за откопавање откривке „ведричар“, почео да се користи у августу 1954. године. Било је неопходно да помоћу оскудне механизације и у кратком року буде скинута откривка, отворена већа количина угљеног слоја и створена технологија и организација производње и прераде угља у целом технолошком ланцу.

Од 1958. године почиње снажан замах производње лигнита на овом копу, а граница

■ Утовар угља на Пољу „Б“ седамдесетих

од милион тона угља премашена је већ 1961, када је остварена производња од око 1,5 милиона тона лигнита. Производња Поља „Б“ наставља да расте, да би током 1962. године достигла преко два, док се већ 1966. приближава бројци од три милиона тона угља. Међутим, 1969. године долази до великог руча. За санацију откопа је било потребно више од годину дана. Од 1984. производња силази испод два милиона тона. Опадање је нарочито изражено за време и после укидања санкција током деведесетих.

Значајне промене наступају 2010, када се због проблема са експропријацијом Вреоца у зони Поља „Д“ производња угља фокусира на овај коп. Са Поља „Д“ пристиже један БТО систем за производњу откривке. Због повећања производње, током наредне године формира се заједнички систем, БТС угљена линија, са које се лигнит одвози до треће фазе Суве сепарације „Прераде“, што је повољно утицало на резултате. После добрих биланса током 2011, Поље „Б“ се већ 2012. поново сусреће с потешкоћама проузрокованим незапамћено хладном зимом праћеном обилним падавинама. Испоставило се,

нажалост, да је то била само увертира за катастрофу коју су погони „Електропривреде Србије“, а посебно копови „Колубаре“ претрпели у мају 2014, једној од најтежих година за српску енергетику. Иако је поплава највећу штету нанела тамнавским коповима, и остали угљенокопи претрпели су последице у већој или мањој мери. Била је ово прилика да сви запослени на делу покажу своју стручност и пожртвованост и они су, општа је оцена, у томе и успели. Чињеница да су након само три дана од поплавног удара на Пољу „Б“ са радом кренула сва три система за производњу откривке довољно говори о напору који је уложен у то да што пре буде успостављено нормално функционисање копа. Слика багера ГЗ, који је 22. маја 2014. године кренуо са откопавањем угља, малтене из воде, још један је сведок рударске победе над временским неприликама. Наредне, 2015. године, испуњени су услови неопходни за планирано ширење копа и улазак у експлоатациону зону Поља „Ц“. Уз поштовање свих законских и стручних норми, почело је прекопавање зоне старог барошевачког гробља. Прослављајући 60. годишњицу од отварања копа, 2016. године, на

Пољу „Ц“ пут новог БТО система за производњу кренуо је и нови багер „глодар 2“. Најсавременија рударска опрема, пристигла као део реализације првог „зеленог пројекта“ у „Електропривреди Србије“, донела је повећање ефикасности, бројне користи за запослене, али и за локално становништво, будући да нова опрема утиче на смањење нивоа буке и прашине.

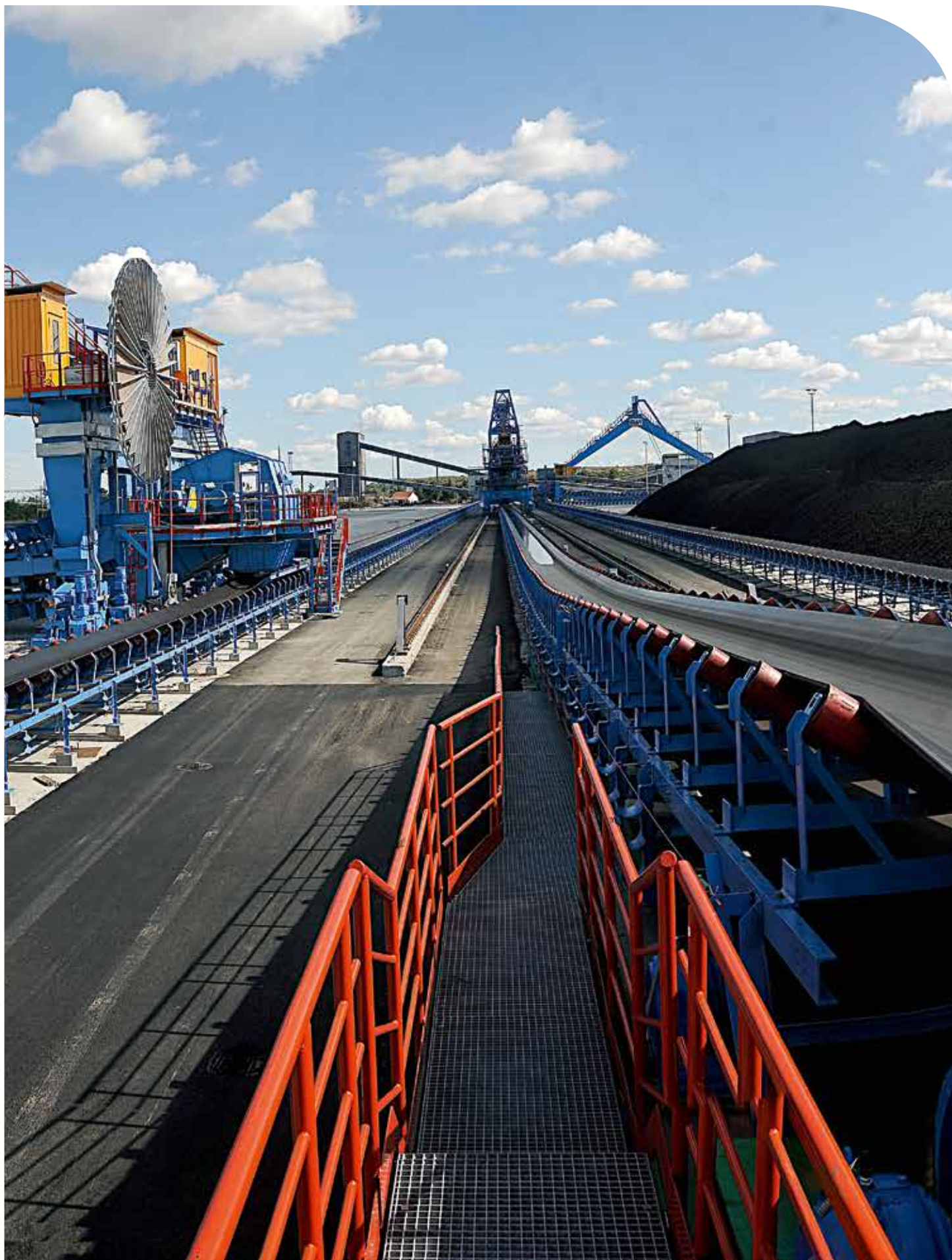
На копу Поље „Б“ данас раде два угљена система, четири јаловинска и један систем дреглајна.

М. Павловић

Први модеран коп

На Пољу „Б“ први пут су примењени за то време најсавременији стандарди у технологији откопавања и коришћењу рударске механизације. У то време, за рад на површинским коповима, у сепарацији, пралишту и сушари, централним и помоћним радионицама, железничком, а касније и ауто-саобраћају и дирекцији, требало је обучити око 2.500 радника различитих струка. Тада је свуда, а нарочито у рудницама, била оскудица у квалификованој радној снази.

/// Фото: А. Рашин

CIP – Каталогизација у публикацији
 Народна библиотека Србије, Београд 658(497.11)[085.3]
 [Електропривреда Србије Енергија Колубара] **ЕПС Енергија Колубара** / главни и одговорни уредник Наталија Живковић. -
 2017. бр. 1 (нов.) - . - Лазаревац : Електропривреда Србије, 2017- (Београд : Службени гласник). - 25 cm
 Месечно. - Је наставак: Колубара (Лазаревац) = ISSN 1451-2890
 ISSN 2560-5143 = ЕПС Енергија Колубара
 COBISS.SR-ID 250299404

